

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadójának legfrissebb kötetei

Erdélyi Múzeum 2025/4

Alcím: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület bölcsészettudományi és társadalomtudományi folyóirata

Szerkesztő(k): Varga P. Ildikó (felelős szerkesztő), Veress Károly, Lang Mark (a lapszám szerkesztői)

Műfaj: filozófia

Ismertető:

Tartalomjegyzék

Content

Cuprins

Abstracts and keywords

Abstracte si cuvinte cheie

Szerzők / Autori / Authors

<https://doi.org/10.36373/>

<https://doi.org/10.36373/em-2025-4>

Cím: Az erdélyi fejedelmek királyi könyvei II. 1605-1608. VII/4-5

Alcím: Bocskai István királyi könyve 1605-1606; Rákóczi Zsigmond királyi könyve 1607-1608

Szerző(k): Fejér Tamás (szerk.)

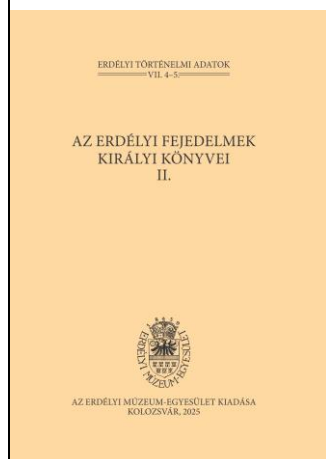
Műfaj: történelem

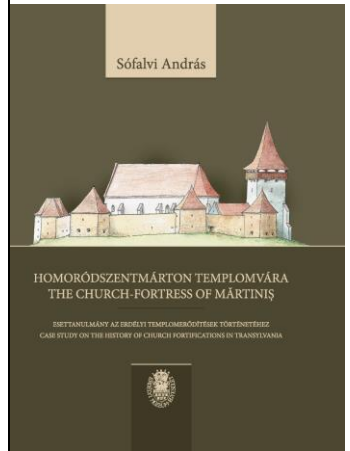
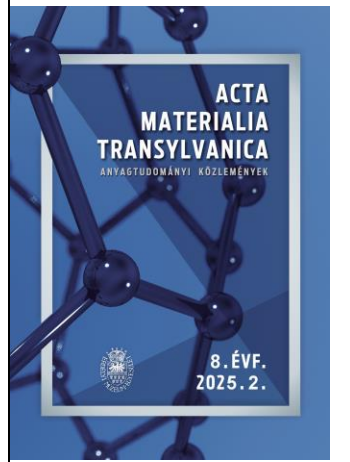
Ismertető:

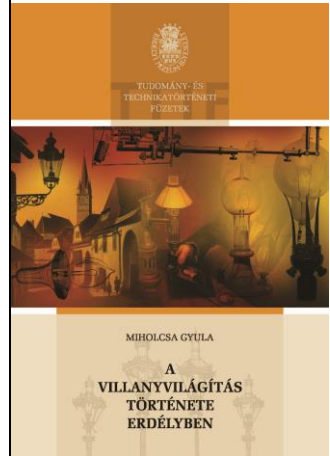
Jelen kötet Bocskai István és Rákóczi Zsigmond fejedelmek királyi könyveinek anyagát tartalmazza magyar nyelvű kivonatok formájában, részletes hely- és névmutatóval ellátva. Bocskai István (1557–1606) fejedelem rövid, 1605 februárjától 1606. december 29-én bekövetkezett haláláig tartó uralkodása idejéből mindössze egy kötet királyi könyv maradt fent, amely az erdélyi káptalannak a MNL OL-ban őrzött hiteleshelyi levéltárában F 1: 5 (III. Liber Regius Stephani Bocskai) jelzet alatt található.

Rákóczi Zsigmond (1544–1608) fejedelem 1607 februárjától 1608 márciusában bekövetkezett lemondásáig tartó uralkodása idején egy kötet királyi könyvet vezettek a gyulafehérvári fejedelmi kancellárián, amely az erdélyi káptalannak a MNL OL-ban őrzött hiteleshelyi levéltárában F 1: 7 (IV. Liber Regius Sigismundi Rákóczi) jelzet alatt található.

Tartalom

	Homoródszentmárton templomvára = The church-fortress of Mártiniș Alcím: Esettanulmány az erdélyi templomerődítések történetéhez = Case study on the history of church fortifications in Transylvania Szerző(k): Sófalvi András Műfaj: történelem, régészet Ismertető: A könyv fókuszpontjában egy fejedelemségkori, jellegzetes székelyföldi templomvár, a homoródszentmártoni áll. Létrejöttének előzményeiről és körülményeiről, illetve működéséről a korabeli, 16–17 századi írott források adnak vázlatos képet. A templomvár építéstörténete, hadászati alkotóelemei és multifunkcionális épületei többértékű régészeti kutatás, valamint geofizikai és dendrokronológiai vizsgálatok során váltak rekonstruálhatóvá. A föld alól kiásott anyagi kultúra apró reliktumai a középkori plébániatemplom körül létesült közösségi, hadászati-értékmegőrző épületegyüttes használatába nyújtanak árnyalt betekintést. Átfogó összehasonlító emléktárgy keretében a szerző széleskörűen elemzi a korabeli székely és szász templomvárépítés folyamatát, a kevésbé ismert, a Kárpát-medence más részein épült templomerődítések bemutatásával együtt. Mindemellett nyugat- és közép-európai, illetve mediterrán régiók falusi közösségeinek templomerősségeit vizsgálva – összeurópai jellegű – analóg középkori-kora újkori önvédelmi megoldásokra világít rá, azok helyi sajátosságaival. Ebben a perspektívában jelenik meg előtünk a szentmártoni templomvár. A kutatás eredményeit színes illusztrációk: ásatási fényképek, rajzok, térképek, rekonstrukciók és tárgyi leletek teszik plastikussá és értelmezhetővé, nemcsak a szakemberek, hanem a téma iránt fogékony, laikus érdeklődők számára is. Tartalom
	Acta Materialia Transylvanica 8. évf. 2025. 2 Alcím: Anyagtudományi Közlemények Szerkesztő(k): Bitay Enikő (főszerk.) Műfaj: anyagtudomány Ismertető: Az Acta Materialia Transylvanica – Anyagtudományi Közlemények 8. évfolyamának 2. száma tíz tanulmányt közöl. A tanulmányok különböző korszerű anyagtudományi és gyártástechnológiai eljárások (például hegesztés, hő- és felületkezelés, additív gyártás) hatását vizsgálják fémek anyagok szerkezetére, mechanikai, kopási és korróziós tulajdonságaira, valamint a fenntarthatóság témája is megjelenik egy, a használt sűrűolajok kémiai hasznosíthatóságát vizsgáló, írás által. A válogatás jól érzékelteti a Kárpát-medence anyagtudományi kutatásainak aktuális irányait. DOI: 10.33923/amt-2025-02 Tartalom A folyóirat honlapja: https://www.eme.ro/publication-hu/acta-mat/mat-main.htm A folyóirat teljes angol nyelvű változatát is közzétesszük, mely itt lesz elérhető: https://www.eme.ro/publication/acta-mat/mat-main.htm

	Miholcsa Gyula: A villanyvilágítás története Erdélyben Szerző(k): Miholcsa Gyula Műfaj: technikatörténet Ismertető: A könyv célja bemutatni az erdélyi villanyvilágítás bevezetésének a történetét: a gondolat indítványozásától akadályain, gyakorlatba ültetésén keresztül a megvalósításig követhetjük Erdély 80 településnek alakulását (1884–1900 között 17; 1900–1914 között 44; 1914–1940 között 16 és 1940–1944 között két település vezette be a villanyáramot). E történetiség áttekintésével párhuzamosan kibontakozik az új energiaforrás, a villamosság társadalmi fogadtatásának és térhódításának képe is. A számos korabeli sajtóból vett idézet segít megismerni és ezáltal megérteni a kor hangulatát, a századfordulói emberek és politikusok motivációit, gondolkodási módjukat e témával kapcsolatban és a technika vívmányaival szembeni viszonyulásait. Érdekes és mindenképpen tanulságos felismerni a korábbi nemzedékek korszakalkotó találmányokkal való viszonyát, a modernizációval, egy születőben levő ipari forradalommal szembeni pozícionáltságukat. Az események részletes bemutatása által (a korabeli sajtót idézve) a könyv azt is leképezi, mi történik a két ipari forradalom között (a gőzerőtől az elektromossáig). A kötet betekintést nyújt a 20. század eleji városaink életébe, az azokat fejlesztő cégek működésébe és technikai szintjébe, a vezetőség gondolkodásába, sőt, mi több, motivációiba a városaink irányítása kapcsán, és nem utolsósorban a városok lakóinak és az újságírók mindennapi prioritásaiba. DOI: 10.36241/ttf-20 Tartalom Content Cuprins Abstract Rezumat
	Műszaki Tudományos Közlemények 23 Szerző(k): Bitay Enikő, Máthé Márton (szerk.) Műfaj: műszaki tudományok Ismertető: A Műszaki Tudományos Közlemények 23. (2025) az Erdélyi Múzeum-Egyesület Műszaki Tudományok Szakosztályának lektorált sorozatkötete: 12 tanulmány ad keresztmetszetet a kortárs mérnöki és alkalmazott kutatási témákból. A kötet az energiahatékony épületüzemeltetés (pl. szabadhűtés-potenciál), a gépészeti tervezés és gépátalakítás (pneumatikus emelőmechanizmus, vulkanizálóprés), a szerkezeti modellezés és numerikus vizsgálatok (födémrendszerek, hidegen hajlított profilok), valamint az additív gyártás és biomechanikai alkalmazások (3D-nyomtatásra tervezett futóprotézis végelelemes elemzése) felől is megszólal. Emellett környezeti-egészségügyi kérdések (használt gyógyvíz, szürkevízen nevelt mikrozöldek) és műszaki-örökségvédelmi nézőpontok (soproni épülettörténet, barokk homlokzati részletek) is helyet kapnak. DOI: 10.33895/mtk-2025.23 Tartalom Content

A kiadványok, akárcsak a korábbi köteteink, megvásárolhatók az www.eme.ro/kiado honlapon vagy partnerintézményeinknél.